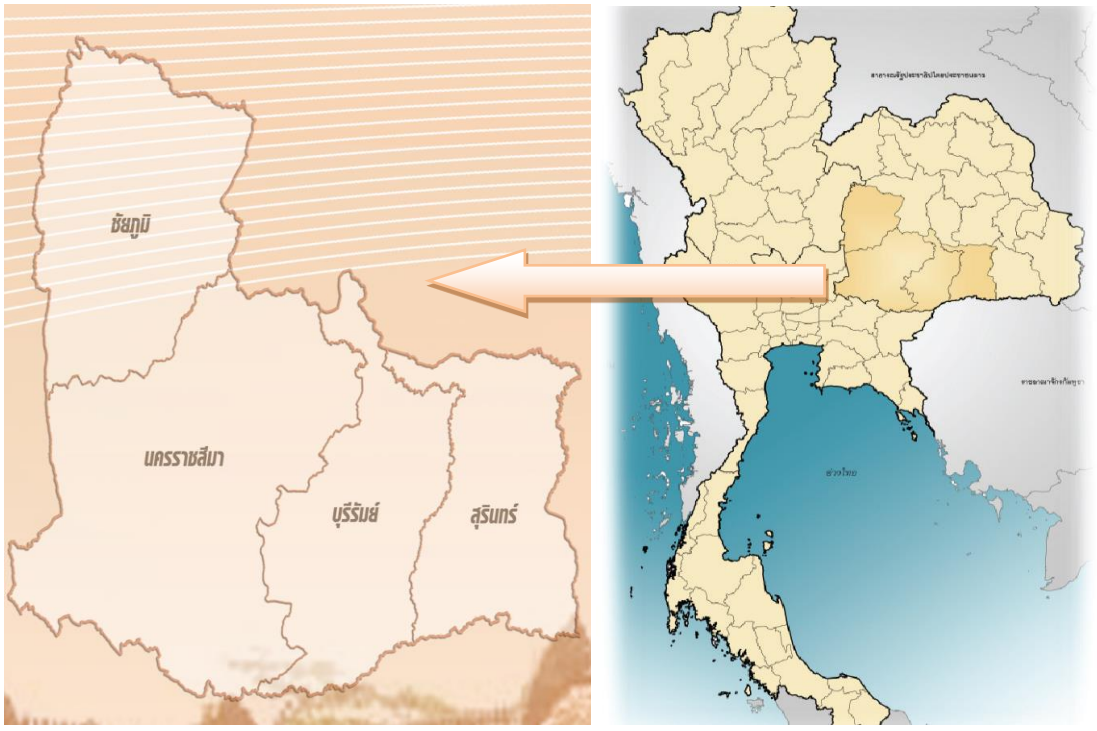
1. ข้อมูลเพื่อการพัฒนาของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

1.1 ข้อมูลเชิงเปรียบเทียบ

1) ด้านกายภาพ

(1) ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ : กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 จังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ และสุรินทร์ มีพื้นที่ประมาณ 51,720.19 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 32,323,535ไร่ ตั้งอยู่ระหว่างเส้นละติจูดที่ 14 องศา 5ลิปดาเหนือ ถึงเส้นละติจูดที่ 16 องศา 43 ลิปดาเหนือ และระหว่างเส้นลองจิจูดที่ 107 องศา 10 ลิปดาตะวันออก ถึงเส้นลองจิจูดที่ 110 องศา 7 ลิปดาตะวันออก ซึ่งจากที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ดังกล่าวนี้จะทำให้พื้นที่ตั้งอยู่ในโซนเวลามาตรฐานสากลที่พิกัดลองจิจูด 105 องศาตะวันออก ซึ่งเป็นเวลาที่เร็วกว่ากรีนิชประเทศอังกฤษ 7 ชั่วโมง และมีสภาวะอากาศแบบสวันนา (Tropical Savanna Climate) ตามการจำแนกเขตภูมิอากาศแบบ Koppenซึ่งจะมีอากาศร้อนอุณหภูมิสูงตลอดปี โดยมีฤดูฝนสลับกับฤดูแล้งอย่างเด่นชัด โดยฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ถึง เดือนตุลาคม และฤดูแล้งเริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ถึง เดือนเมษายน

(2) ที่ตั้งสัมพันธ์ :พื้นที่กลุ่มจังหวัด (นครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ และสุรินทร์) มีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่จังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับจังหวัดขอนแก่น มหาสารคาม และร้อยเอ็ด
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับจังหวัดศรีสะเกษ
ทิศใต้	ติดต่อกับจังหวัดปราจีนบุรี สระแก้ว และราชอาณาจักรกัมพูชา
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับจังหวัดเพชรบูรณ์ ลพบุรี สระบุรี และจังหวัดนครนายก

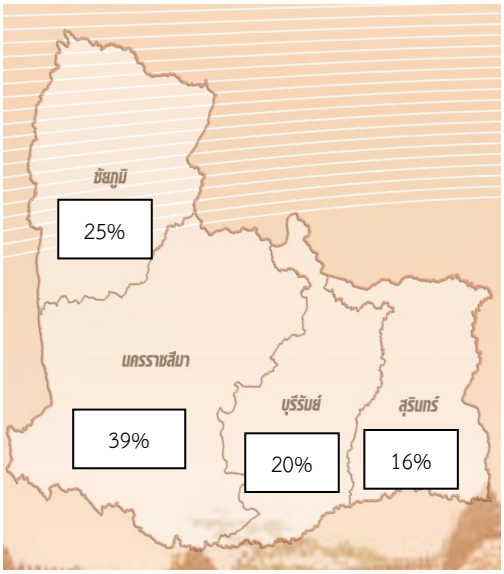
(3) ขนาดพื้นที่ :จากการรวบรวมข้อมูลของกรมพัฒนาที่ดินพบว่าพื้นที่ทั้ง 4 จังหวัดมีพื้นที่รวมกันทั้งหมดประมาณ 51,720.192 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 32,323,870 ไร่ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 30.63 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (168,854 ตารางกิโลเมตร) และคิดเป็นพื้นที่ร้อยละ 10.08 ของพื้นที่ทั้งประเทศ (513,115 ตารางกิโลเมตร) โดยจังหวัดนครราชสีมามีพื้นที่มากที่สุด รองลงมาได้แก่ จังหวัดชัยภูมิ บุรีรัมย์ และสุรินทร์ ตามลำดับ ปรากฏตามตารางที่ 1 และภาพประกอบ ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 1 : แสดงพื้นที่ครอบคลุมของกลุ่มจังหวัด

จังหวัด	เนื้อที่		ร้อยละ (ของกลุ่มจังหวัด)
	ตร.กม.	ไร่	
นครราชสีมา	20,493.964	12,808,728	39.60
ชัยภูมิ	12,778.287	7,986,429	24.25
บุรีรัมย์	10,323.885	6,451,178	19.25
สุรินทร์	8,124.056	5,077,535	16.91
รวม (กลุ่มจังหวัด)	51,720.192	**32,323,870**	**100.00**
ภาคอีสาน	168,854.000	105,533,963	
ประเทศ	513,115.000	320,696,887	-

ที่มา : ข้อมูลเนื้อที่ (ตร.กม.)จากเว็บไซต์สารานุกรมเสรี ข้อมูลเนื้อที่ (ไร่) จากกรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

พื้นที่ครอบคลุมของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

(4) ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีลักษณะทั้งเป็นพื้นที่ราบสูงและภูเขา พื้นที่ราบลุ่ม และพื้นที่ลูกคลื่นลอนตื้น และพื้นที่ลูกคลื่นลอนลึก โดยสามารถแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

- ลักษณะเทือกเขาสูงและที่ราบสูง

มีความสูงจากระดับน้ำทะเลมากกว่า 250 เมตร อยู่บริเวณ อำเภอปากช่อง ปักธงชัย วังน้ำเขียว ครบุรี และเสิงสาง

เขตเทือกเขาดงพญาเย็น มีความสูงตั้งแต่ 500 – มากกว่า 1,000 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง อยู่บริเวณ ทางตอนเหนือของเขตอำเภอเมืองชัยภูมิ บางส่วนของอำเภอหนองบัวระเหว อำเภอเทพสถิต อำเภอคอนสาร อำเภอเกษตรสมบูรณ์ อำเภอหนองบัวแดง อำเภอภูเขียว อำเภอแก้งคร้อ อำเภอภักดีชุมพล อำเภอซับใหญ่

บริเวณเทือกเขาพนมดงรักมีความสูงตั้งแต่ 200 เมตรจากระดับน้ำทะเล บริเวณด้านตะวันตกของอำเภอหนองหงส์ ตอนใต้ของอำเภอโนนสุวรรณ อำเภอหนองกี่ อำเภอนางรอง อำเภอปะคำ อำเภอละหานทราย อำเภอบ้านกรวด อำเภอโนนแดง ของจังหวัดบุรีรัมย์ อำเภอบัวเชด อำเภอสังขะ อำเภอกาบเชิง อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์

- ที่ราบลุ่มแม่น้ำ เช่น บริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำลำเชียงไกร ลำปลายมาศ ที่ราบลุ่มริมฝั่งลำสะแทด พื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำชี ในเขตอำเภอเมืองชัยภูมิ อำเภอคอนสวรรณ์ อำเภอบ้านเขว้า อำเภอแก้งคร้อ อำเภอเทพสถิต อำเภอบำเหน็จณรงค์ พื้นที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำมูล บริเวณอำเภอพุทไธสง อำเภอคูเมือง อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ เขตอำเภอท่าตูม อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์

- พื้นที่ลูกคลื่น

มีลักษณะเป็นพื้นที่ลูกคลื่นลอนตื้นที่สูงสลับที่นา สูงจากระดับน้ำทะเลไม่เกิน 200 เมตร อยู่เขตอำเภอแก้งสนามนาง อำเภอบ้านเหลื่อม อำเภอบัวใหญ่ อำเภอสีดา อำเภอบัวลาย อำเภอโนนแดง อำเภอประทาย อำเภอลำทะเมนชัย อำเภอเมืองยาง อำเภอชุมพวง อำเภอพิมาย อำเภอคง อำเภอขามสะแกแสง จังหวัดนครราชสีมา ลูกคลื่นลอนต่ำมีความสูงประมาณ 300 – 500 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง ในพื้นที่บางส่วนของอำเภอเมืองชัยภูมิ อำเภอหนองบัวระเหว อำเภอบ้านเขว้า อำเภอแก้งคร้อ อำเภอเทพสถิต อำเภอบำเหน็จณรงค์ อำเภอเกษตรสมบูรณ์ อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ พื้นที่ลูกคลื่นลอนตื้น ที่มีความสูงประมาณ 150 – 200 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง บริเวณอำเภอประโคนชัย อำเภอพลับพลาชัย อำเภอเมืองบุรีรัมย์ อำเภอห้วยราช อำเภอคูเมือง อำเภอลำปลายมาศ อำเภอกระสัง อำเภอบ้านด่าน บางส่วนของอำเภอนางรอง อำเภอหนองกี่ อำเภอหนองหงส์ อำเภอสตึก อำเภอพุทไธสง อำเภอนาโพธิ์ อำเภอบ้านใหม่ชัยพจน์ อำเภอชำนิ อำเภอแคงดง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์

(5) ลักษณะทางธรณีวิทยา: พื้นที่ตั้งอยู่ในบริเวณที่ราบสูงโคราช หินที่รองรับส่วนใหญ่ประกอบด้วยหินแข็ง (หินชุดโคราช) ประกอบด้วยลักษณะโครงสร้างแบบรูปประทุนคว่ำและรูปประทุนหงาย มีรอยแตกรอยแยกและรอยคดโค้งทั่วไป รวมทั้งโดมเกลือ ลักษณะภูมิประเทศและภูมิสัณฐานของแอ่งย่อยบริเวณนี้เรียกว่าแอ่งโคราช-อุบล มีพื้นที่ประมาณ 33,000 ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่บริเวณจังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ ขอนแก่น มหาสารคาม ร้อยเอ็ด บุรีรัมย์ กาฬสินธุ์ ยโสธร สุรินทร์ ศรีสะเกษ อุบลราชธานี และอำนาจเจริญ แม่น้ำในบริเวณนี้ส่วนใหญ่มีต้นกำเนิดจากเทือกเขาที่เป็นขอบแอ่งทางทิศเหนือและทิศตะวันตก ที่สำคัญ ได้แก่ แม่น้ำมูล มีต้นกำเนิดจากเขาวงและเขาสมิงของเทือกเขาสันกำแพง บริเวณอำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา แม่น้ำชี มีต้นกำเนิดจากสันปันน้ำของเทือกเขาเพชรบูรณ์ ในเขตจังหวัดชัยภูมิ แม่น้ำทั้งสองสายไหลผ่านที่ราบตอนกลางของแอ่งและบรรจบรวมกันเป็นแม่น้ำขนาดใหญ่ก่อนจะไหลลงสู่แม่น้ำโขงทางทิศตะวันออกบริเวณอำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี เป็นต้น

(6) ปฐพีวิทยา : มีการแทรกดันของเกลือหินกระจายอยู่ทั่วไป ทำให้เกิดดินเค็มและน้ำเค็ม ลักษณะดินเป็นดินที่มีศักยภาพปานกลาง ถึงต่ำ สำหรับทำการเกษตร ดินที่เหมาะสมสำหรับการปลูกข้าวจะอยู่ใกล้ลุ่มน้ำและพื้นที่น้ำขังในฤดูฝน

กลุ่มจังหวัดมีกลุ่มแร่ธาตุที่สำคัญ โดยแบ่งเป็น 1) กลุ่มแร่เพื่อการพัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐานและโครงการขนาดใหญ่ของรัฐ มีกลุ่มย่อยคือ กลุ่มแร่เพื่อการก่อสร้าง เช่น หินปูน หินบะซอลต์ หินแกรนิต หินอ่อน หินทราย หินกาบ ดินลูกรัง กรวด ทรายก่อสร้าง กลุ่มแร่เพื่ออุตสาหกรรมซีเมนต์ เช่น หินปูน 2) กลุ่มแร่เพื่อสนับสนุนเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม เช่น ดินเหนียวสี เกลือหิน หินทรายแกะสลัก และ 3) กลุ่มแร่เพื่อการเกษตร เช่น โพแทช โดโลไมต์ ซึ่งกลุ่มจังหวัดมีแร่ธาตุที่สำคัญ ปรากฏตามตารางที่ 2 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 2 : แสดงชนิดแร่ธาตุสำคัญที่ปรากฏอยู่ในกลุ่มจังหวัด

จังหวัด	ชนิดแร่ธาตุ (ระบุชื่อ)	พบมากในพื้นที่ (ระบุ)
นครราชสีมา	หินปูน	อำเภอปากช่อง
	หินบะซอลต์	อำเภอโชคชัย
	หินแกรนิต	อำเภอวังน้ำเขียว
	หินอ่อน	อำเภอปากช่อง
	หินกาบ/หินชนวน	อำเภอปากช่อง
	หินทราย	อำเภอปากช่อง อำเภอสีคิ้ว อำเภอด่านขุนทด
	หินฮอร์นแบลนไดด์	อำเภอวังน้ำเขียว
	ทรายก่อสร้าง	อำเภอเมืองนครราชสีมา โนนสูง เฉลิมพระเกียรติ จักราช พิมาย ชุมพวง เมืองยาง ลำทะเมนชัย
	ดินลูกรังและกรวด	อำเภอเมืองนครราชสีมา อำเภอโนนสูง
	เหล็กแมกนีไทดต์ - เอเมอรี	อำเภอวังน้ำเขียว
	ดินเหนียวสี	ต.ด่านเกวียน อ.โชคชัย
	เกลือหิน (โดมเกลือ)	อ.โนนไทย โนนสูง ขามสะแกแสง คง เฉลิมพระเกียรติ ด่านขุนทด ประทาย พระทองคำ
	เกลือหิน (แอ่งเกลือ)	อ.โนนไทย โนนสูง ขามสะแกแสง คง เฉลิมพระเกียรติ เมืองนครราชสีมา พิมาย ด่านขุนทด ประทาย พระทองคำ
	โพแทช	อ.โนนไทย โนนสูง ขามสะแกแสง คง
	โคโลไมต์	อำเภอปากช่อง
ชัยภูมิ	หินปูน	อำเภอภักดีชุมพล อำเภอหนองบัวแดง อำเภอคอนสาร
	หินทรายประดับ	อำเภอซับใหญ่ อำเภอหนองบัวระเหว
	ดินสี	อำเภอจัตุรัส อำเภอหนองบัวระเหว

จังหวัด	ชนิดแร่ธาตุ (ระบุชื่อ)	พบมากในพื้นที่ (ระบุ)
	ดินลูกรังและกรวด	อำเภอจัตุรัส อำเภอบ้านแท่น อำเภอหนองบัวระเหว
	เกลือหิน	อำเภอเมืองชัยภูมิ อำเภอบำเหน็จณรงค์ อำเภอคอนสวรรค์ อำเภอจัตุรัส อำเภอหนองบัวระเหว
	โพแทช	อำเภอเมืองชัยภูมิ อำเภอบำเหน็จณรงค์ อำเภอคอนสวรรค์ อำเภอจัตุรัส อำเภอหนองบัวระเหว
บุรีรัมย์	หินบะซอลต์	อำเภอเมืองบุรีรัมย์ อำเภอเฉลิมพระเกียรติฯ อำเภอนางรอง
	เกลือหิน	อำเภอคูเมือง อำเภอแคนดง อำเภอสตึก
	ดินลูกรัง	อำเภอบ้านกรวด อำเภอประโคนชัย อำเภอหนองกี่
	หินทราย	อำเภอปะคำ อำเภอโนนดินแดง
	โพแทช	อำเภอพุทไธสง อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์
สุรินทร์	หินบะซอลต์	อำเภอเมืองสุรินทร์ อำเภอปราสาท
	เกลือหิน	อำเภอชุมพลบุรี อำเภอท่าตูม อำเภอรัตนบุรี

ที่มา : โครงการจำแนกเขตเพื่อการจัดการด้านธรณีวิทยาและทรัพยากรธรณีรายจังหวัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2553 กรมทรัพยากรธรณี กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(7) การใช้ประโยชน์ที่ดิน : กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีการใช้ประโยชน์ที่ดินอันดับ 1 คือเป็นพื้นที่เกษตรกรรม จำนวน 22,304,142 ไร่ รองลงมาเป็นพื้นที่ป่าไม้ จำนวน 6,046,827 ไร่ และพื้นที่ชุมชนและสิ่งก่อสร้าง จำนวน 1,908,860 ไร่ พื้นที่แหล่งน้ำ จำนวน 942,430 ไร่ ปรากฏตามตารางที่ 3 และกราฟที่ 1 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 3 : แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทต่างๆ พ.ศ. 2560

การใช้ประโยชน์ ที่ดิน ประเภทต่างๆ	พื้นที่ (ไร่)				
	กลุ่มจังหวัด	นครราชสีมา	ชัยภูมิ	บุรีรัมย์	สุรินทร์
พื้นที่เกษตรกรรม	22,304,142	8,907,219	4,405,951	5,037,119	3,953,853
พื้นที่นา	12,439,524	4,044,133	1,833,169	3,312,381	3,249,841
พืชไร่	7,752,532	4,115,236	2,222,206	1,094,838	320,252
ไม้ผล	275,343	193,212	65,890	13,697	2,544
พืชสวน	36,111	30,987	1,727	2,896	501
ไม้ยืนต้น	1,600,924	373,974	259,755	596,406	370,789
พืชน้ำ	147	49	98	-	-
ปศุสัตว์	156,940	126,502	15,828	11,605	3,005
สถานที่เลี้ยงสัตว์น้ำ	33,058	15,648	6,681	5,063	5,666

การใช้ประโยชน์ ที่ดินประเภทต่างๆ	พื้นที่ (ไร่)				
	กลุ่มจังหวัด	นครราชสีมา	ชัยภูมิ	บุรีรัมย์	สุรินทร์
เกษตรผสมผสาน/ไร่นาสวนผสม	9,563	7,478	597	233	1,255
พื้นที่ป่าไม้	6,046,827	2,219,900	2,780,126	600,285	446,516
พื้นที่แหล่งน้ำ	942,430	322,211	201,147	247,262	171,810
น้ำธรรมชาติ	480,714	138,324	131,861	123,738	86,791
น้ำที่สร้างขึ้น	461,716	183,887	69,286	123,524	85,019
พื้นที่ชุมชนและสิ่งก่อสร้าง	1,908,860	828,841	280,373	457,653	341,993
ตัวเมืองและย่านการค้า	148,124	69,461	28,323	24,807	25,533
สถานที่ราชการและสถาบัน	265,908	129,685	26,421	65,311	44,491
หมู่บ้านบนพื้นราบ	1,351,550	536,701	214,788	332,933	267,128
นันทนาการ	74,596	67,400	2,708	3,156	1,332
สิ่งก่อสร้างเกี่ยวกับคมนาคมและสถานีน้ำมัน	45,198	12,863	924	30,272	1,139
ลานตากและแหล่งรับซื้อทางการเกษตร	19,481	10,924	5,944	934	1,679
สุสาน ป่าช้า	4,003	1,807	1,265	240	691
พื้นที่อุตสาหกรรม	100,240	63,797	12,333	15,223	8,887
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	1,004,393	451,692	305,871	93,001	153,829
พื้นที่ร้าง	16,978	15,068	628	635	647
รวม	**32,323,870**	**12,808,728**	**7,986,429**	**6,451,178**	**5,077,535**

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ http://www.ldd.go.th

2) ด้านประชากร

(1) สัดส่วน แนวโน้มประชากรและความหนาแน่น : จากข้อมูลของสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ปี 2561 ปรากฏว่ากลุ่มจังหวัด “นครชัยบุรินทร์” มีประชากรจำนวน 6,777,885 คน แบ่งเป็นเพศชาย 3,358,487 คน เพศหญิง 3,419,398 คน คิดเป็นร้อยละ 10.21 จากจำนวนประชากรทั้งประเทศ 66,413,979 คน เพิ่มขึ้นจากปี 2560 จำนวน 10,218 คน คิดเป็นเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.15 เมื่อเทียบจากกลุ่มจังหวัด โดยมีความหนาแน่นของประชากรในพื้นที่กลุ่มจังหวัด คิดเป็น 130 คน/ตารางกิโลเมตร และเมื่อเทียบความหนาแน่นของประชากรในพื้นที่ประเทศ คิดเป็น 13 คน/ตารางกิโลเมตร ปรากฏตามตารางที่ 4 ตารางที่ 5 และตามกราฟที่ 2 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 4 : แสดงจำนวนประชากรกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

ประเภท	จำนวนประชากร (คน)			ความหนาแน่นของประชากร (คน/ตร.กม.)
	ปี 2559	ปี 2560	ปี 2561	
ชาย	3,351,603	3,356,859	3,358,487	
หญิง	3,400,859	3,410,808	3,419,398	
รวมทั้งกลุ่มฯ	6,752,462	6,767,667	6,777,885	131
ประเทศ	65,931,550	66,188,503	66,413,979	13

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย 2561

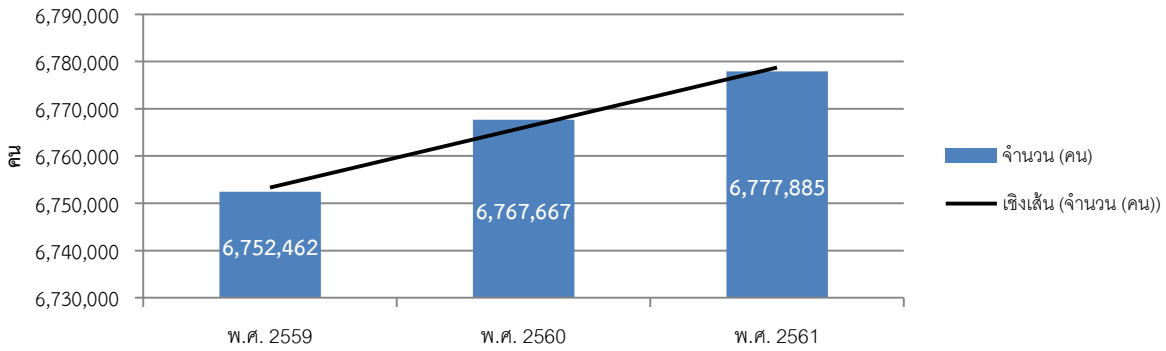
ตารางที่ 5 : แสดงประชากรแบ่งตามเขตเทศบาลของกลุ่มจังหวัด

จังหวัด	2559 (2016)			2560 (2017)			2561 (2018)		
	รวม Total	ชาย Male	หญิง Female	รวม Total	ชาย Male	หญิง Female	รวม Total	ชาย Male	หญิง Female
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1									
รวมยอด	6,753,698	3,351,993	3,401,705	6,767,667	3,356,859	3,410,808	6,777,885	3,358,487	3,419,398
ในเขตเทศบาล	1,221,395	596,429	624,966	1,218,188	594,281	623,907	1,229,954	602,101	627,853
นอกเขตเทศบาล	5,532,303	2,755,564	2,776,739	5,549,479	2,762,578	2,786,901	5,547,931	2,756,386	2,791,545
นครราชสีมา									
รวมยอด	2,631,435	1,297,919	1,333,516	2,639,226	1,301,249	1,337,977	2,646,401	1,303,951	1,342,450
ในเขตเทศบาล	636,960	311,453	325,507	635,474	310,734	324,740	635,072	311,146	323,926
นอกเขตเทศบาล	1,994,475	986,466	1,008,009	2,003,752	990,515	1,013,237	2,011,329	992,805	1,018,524
ชัยภูมิ									
รวมยอด	1,138,799	565,576	573,223	1,139,356	565,245	574,111	1,138,777	563,934	574,843
ในเขตเทศบาล	149,925	72,762	77,163	148,655	71,764	76,891	161,437	79,677	81,760
นอกเขตเทศบาล	988,874	492,814	496,060	990,701	493,481	497,220	977,340	484,257	493,083

บุรีรัมย์									
รวมยอด	1,587,897	791,482	796,415	1,591,905	792,963	798,942	1,594,850	793,433	801,417
ในเขตเทศบาล	340,248	167,320	172,928	340,217	167,200	173,017	339,866	166,877	172,989
นอกเขตเทศบาล	1,247,649	624,162	623,487	1,251,688	625,763	625,925	1,254,984	626,556	628,428
สุรินทร์									
รวมยอด	1,395,567	697,016	698,551	1,397,180	697,402	699,778	1,397,857	697,169	700,688
ในเขตเทศบาล	94,262	44,894	49,368	93,842	44,583	49,259	93,579	44,401	49,178
นอกเขตเทศบาล	1,301,305	652,122	649,183	1,303,338	652,819	650,519	1,304,278	652,768	651,510

ที่มา : สำนักบริหารทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

กราฟที่ 2 : ประชากรกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

เมื่อพิจารณาสัดส่วนประชากรเมืองต่อชนบทของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ในปี พ.ศ. 2561 พบว่าสัดส่วนประชากรชนบท (นอกเขตเขตเทศบาล) มีจำนวนมากกว่าประชากรเมือง (ในเขตเทศบาล) คิดเป็นร้อยละ 81.85 ประชากรเมือง คิดเป็นร้อยละ 18.15 เมื่อพิจารณาเป็นรายจังหวัด จังหวัดสุรินทร์มีสัดส่วนประชากรชนบทมากที่สุดในกลุ่มจังหวัดฯ คิดเป็นร้อยละ 93.31 รองลงมาเป็นจังหวัดชัยภูมิ บุรีรัมย์ และนครราชสีมา ตามลำดับ โดยจังหวัดนครราชสีมาเป็นจังหวัดที่มีประชากรในเขตเทศบาลสูงเป็นอันดับหนึ่ง ปรากฏตามตารางที่ 6 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 6 : สัดส่วนประชากรเมืองต่อชนบทของกลุ่มจังหวัด ปี พ.ศ. 2561

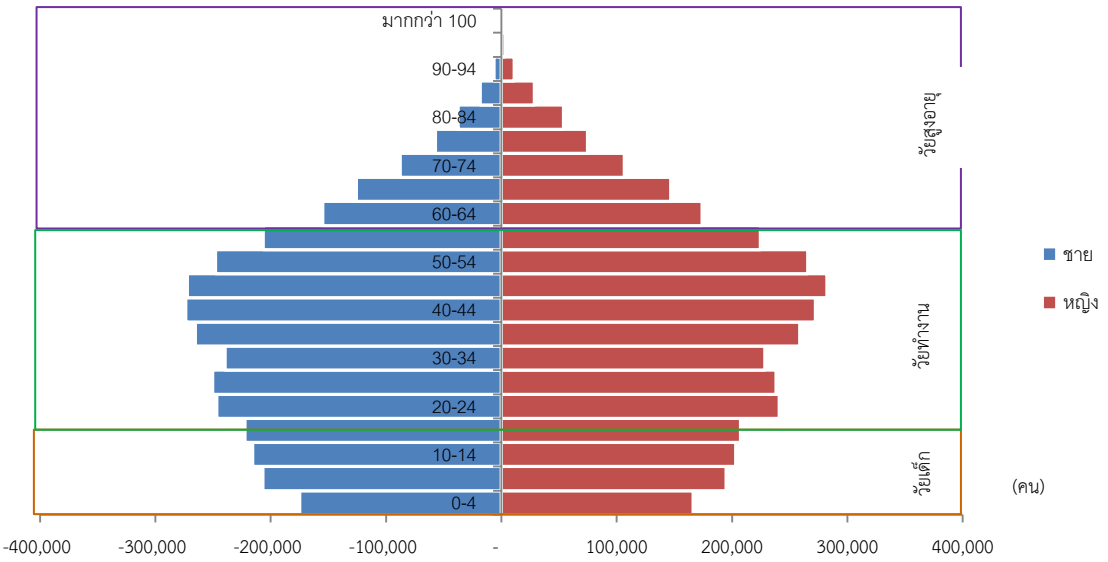
จังหวัด	2561 (2018)			สัดส่วน ปี 61 (ร้อยละ)		
	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง
	Total	Male	Female	Total	Male	Female
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1						
รวมยอด	**6,777,885**	**3,358,487**	**3,419,398**	**100**	**100**	**100**
ในเขตเทศบาล	1,229,954	602,101	627,853	18.15	17.93	18.36
นอกเขตเทศบาล	5,547,931	2,756,386	2,791,545	81.85	82.07	81.64

จังหวัด	2561 (2018)			สัดส่วน ปี 61 (ร้อยละ)		
	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง
	Total	Male	Female	Total	Male	Female
นครราชสีมา						
รวมยอด	**2,646,401**	**1,303,951**	**1,342,450**	**100**	**100**	**100**
ในเขตเทศบาล	635,072	311,146	323,926	24.00	23.86	24.13
นอกเขตเทศบาล	2,011,329	992,805	1,018,524	76.00	76.14	75.87
ชัยภูมิ						
รวมยอด	**1,138,777**	**563,934**	**574,843**	**100**	**100**	**100**
ในเขตเทศบาล	161,437	79,677	81,760	14.18	14.13	14.22
นอกเขตเทศบาล	977,340	484,257	493,083	85.82	85.87	85.78
บุรีรัมย์						
รวมยอด	**1,594,850**	**793,433**	**801,417**	**100**	**100**	**100**
ในเขตเทศบาล	339,866	166,877	172,989	21.31	21.03	21.59
นอกเขตเทศบาล	1,254,984	626,556	628,428	78.69	78.97	78.41
สุรินทร์						
รวมยอด	**1,397,857**	**697,169**	**700,688**	**100**	**100**	**100**
ในเขตเทศบาล	93,579	44,401	49,178	6.69	6.37	7.02
นอกเขตเทศบาล	1,304,278	652,768	651,510	93.31	93.63	92.98

ที่มา : สำนักบริหารทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

เมื่อจำแนกตามช่วงอายุออกเป็นสามช่วงวัย วัยเด็ก วัยทำงาน และวัยสูงอายุ ในปี พ.ศ. 256 1 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีจำนวนประชากรวัยแรงงานมากที่สุด โดยเป็นผู้มีอายุระหว่าง 20 – 29 ปี และช่วงอายุระหว่าง 35 – 54 ปี ปรากฏตามกราฟที่ 3 ข้างท้ายนี้

กราฟที่ 3 : โครงสร้างอายุประชากร พ.ศ. 2561

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง (ข้อมูลมีเฉพาะผู้มีสัญชาติไทย และมีชื่อในทะเบียนบ้าน)

(2) กลุ่มชาติพันธุ์

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์หลายกลุ่ม กระจายอยู่ในพื้นที่ทั้ง 4 จังหวัด ดังนี้

- ไทยโคราช

กลุ่มชาติพันธุ์ไทยโคราช เดิมถิ่นนี้ชาวพื้นเมืองเป็นละว้า ชาวไทยได้อพยพเข้ามาอยู่อาศัยสมัยกรุงศรีอยุธยา พระเจ้าอู่ทองให้ขุนหลวงพะงั่วยกกองทัพมารวบรวมดินแดนแถบนี้เข้ากับกรุงศรีอยุธยา พระเจ้าอู่ทองโปรดฯ ให้กองทหารอยุธยาตั้งด่าน อยู่ประจำ และส่งช่างชาวอยุธยามาก่อสร้างบ้านเรือนและ วัดวาอารามเป็นอันมาก ชาวไทยอยุธยาได้อพยพเข้ามาอยู่อาศัยเพิ่มขึ้นในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราชและได้อพยพมาอยู่นครราชสีมาอีกระลอกหนึ่งคือ คราวเสียกรุงครั้งที่ 2 โดยมีชาวไทยชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกได้อพยพเข้ามาเพิ่มด้วย ชาวไทยกลุ่มนี้และชาวไทยพื้นเมืองเดิม (เข้าใจว่าเป็นชาวสยามลุ่มน้ำมูล (ไท-เสียม) อาจมีเขมรและมอญปนอยู่ด้วย) สืบเชื้อสายเป็นชาวไทยโคราชและรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีสืบทอดกันมา

กลุ่มไทยโคราชเป็นกลุ่มที่แสดงเอกลักษณ์ของเมืองนครราชสีมา เพราะสำเนียงแตกต่างจากกลุ่มอื่น เป็นกลุ่มที่พูดภาษาไทยโคราชซึ่งคล้ายคลึงภาษาไทยกลางแต่สำเนียงเพี้ยน เหน่อ ห้วนสั้น เกิ่นเสียง มีคำไทยลาว (อีสาน) ปะปนบ้างเล็กน้อย ชาวไทยโคราชแต่งกายแบบไทยภาคกลาง รับประทานข้าวเจ้า อาหาร

ทั่วไปคล้ายคลึงภาคกลาง ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมคล้ายไทยภาคกลาง ปัจจุบัน กลุ่มไทยโคราชอาศัยอยู่ในทุกอำเภอในจังหวัดนครราชสีมา ยกเว้นบางอำเภอที่มีชาวไทยลาวมากกว่า (อำเภอบัวใหญ่-ปักธงชัย และสูงเนิน) และยังพบชาวไทยโคราชในบางส่วนของจังหวัดสระบุรี จังหวัดลพบุรี จังหวัดชัยภูมิ (อำเภอบำเหน็จณรงค์และจัตุรัส) และจังหวัดบุรีรัมย์(อำเภอเมืองบุรีรัมย์ นางรอง และหนองกี่)

- ไทยลาวเวียงจันทน์

กลุ่มไทยลาวเวียงจันทน์ ส่วนใหญ่อพยพเข้ามาอยู่สมัยสงครามปราบปรามเมืองเวียงจันทน์สมัยธนบุรี มีการกวาดต้อนครอบครัวลาวเข้ามาอยู่ในหัวเมืองชั้นใน และอพยพเข้ามาโดยสมัครใจเพิ่มขึ้นในระยะหลังอยู่ในพื้นที่จังหวัดชัยภูมิ เป็นส่วนใหญ่ และกระจายตัวอยู่ในพื้นที่ทั้ง 3 จังหวัด เหมือนกับหลายจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยได้ใช้ภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมที่เหมือนกันกับชาวไทยลาวโดยทั่วไป แต่ก็จะมีอยู่ที่แตกต่างในเรื่องของภาษาบ้างในแต่ละท้องถิ่น

- ไทยเขมร

กลุ่มไทยเขมร มีการตั้งถิ่นฐานอยู่ในท้องที่จังหวัดสุรินทร์ บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ อุบลราชธานี รวมไปถึง ร้อยเอ็ด มหาสารคาม และ นครราชสีมาบางพื้นที่ มีภาษาพูดและอักษรเป็นของตนเอง ภาษาเขมรป่าดงเหมือนภาษาเขมรในกัมพูชา แต่เสียงเพี้ยนกันอยู่บ้าง มีขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมเป็นของตนเอง เขมรป่าดงแต่เดิมนับถือพุทธศาสนานิกายมหายาน ผสมกับศาสนาพราหมณ์ และเทวนิยมดั้งเดิม

- ไทยจีน

กลุ่มไทยเชื้อสายจีน ส่วนใหญ่ที่อพยพเข้ามาก่อตัวเป็นชุมชนขึ้นในจังหวัดเขตตัวเมืองทั้ง 4 จังหวัด เหมือนกันจังหวัดอื่นๆ ในประเทศไทย สาเหตุหลัก ๆ มาจากปัญหาการลี้ภัยสงครามที่เกิดขึ้นต่อเนื่องยาวนาน นับตั้งแต่ยุคการปฏิวัติประชาธิปไตยสมัย ดร.ซุนยัดเซ็น การปฏิวัติคอมมิวนิสต์นำโดยเหมา เจ๋อ ตง และสงครามโลกครั้งที่ 2 กองทัพญี่ปุ่นบุกจีน ที่ต่อเนื่องยาวนานถึง 54 ปี ในระหว่าง พ.ศ. 2438 – 2492 ทำให้ประชาชนเดือดร้อนลำเค็ญ โดยเฉพาะช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ชาวจีนในจังหวัดแต้จิ๋ว มณฑลกวางตุ้ง ได้อพยพลี้ภัยเข้ามายังเมืองไทยเป็นจำนวนมาก สายหนึ่งมาทางเรือ ขึ้นฝั่งที่เมืองบางกอก อีกสายหนึ่งผ่านเข้ามาทางเวียดนามและลาว

- ไทยแขก

กลุ่มไทยเชื้อสายแขก ส่วนใหญ่ที่อพยพเข้ามาก่อตัวเป็นชุมชนขึ้นในจังหวัดเขตตัวเมืองทั้ง 4 จังหวัด เหมือนกันจังหวัดอื่นๆ ในประเทศไทย ประกอบอาชีพค้าขายเป็นหลัก

- ไทยมอญ

กลุ่มไทยมอญ ชาวมอญอพยพเข้ามาอยู่บริเวณเมืองนครราชสีมา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2318 ในสมัยกรุงธนบุรี สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี พระราชทานครัวมอญที่อพยพเข้ามาสวามิภักดิ์ มีเจ้าพระยามหาโยธา (พญาเจ่ง) ต้นสกุล "คชเสนี" เป็นหัวหน้า แบ่งให้พระยานครราชสีมานำขึ้นมาอยู่ที่เมืองนครราชสีมา ตั้งครัวมอญที่ ลำพระเพลิง เขตอำเภอปักธงชัยที่บ้านพลับพลา อำเภอโชคชัย พระยาศรีราชรามัญผู้เป็นหัวหน้าพาญาติ

พี่น้องมาอยู่ในเมืองเป็นสายกองส่วยทอง ตั้งบ้านเรือนเรียกว่าบ้านมอญ เมื่อเกิดกบฏเจ้าอนุวงศ์ เมื่อปี พ.ศ.2336 พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวได้โปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพระยามหาโยธา (ทอเรียะ คชเสนี) คุมกองมอญมาสมทบมาร่วมรบกับกำลังฝ่ายไทย เมื่อเสร็จศึกแล้วพวกมอญเห็นเมืองปักธงชัยอุดมสมบูรณ์จึงมาตั้งถิ่นฐาน ปัจจุบันชาวมอญในนครราชสีมายังรักษาวัฒนธรรมประเพณีมอญไว้ เช่น ภาษา การไหว้ผี การเล่นสะบ้าในเขต บ้านท่าโพธิ บ้านสำราญเพลิง ตำบลนกออก อำเภอปักธงชัย ประกอบอาชีพทำนา ทำสวนทำเครื่องปั้นดินเผา ภาษามอญจะใช้พูดในชาวไทยมอญที่อายุเกิน 60 ปีขึ้นไป คนรุ่นหลังจากนี้จะพูดภาษาไทยโคราชทั้งสิ้น

- ไทยส่วย

กลุ่มไทยส่วย ส่วย หรือ ข่า เป็นชนพื้นเมืองของหัวเมืองเขมรป่าดง พูดภาษาตระกูลมอญ - เขมร ได้อยู่ในพื้นที่นี้ก่อนที่คนไทยจะเข้ามามีอิทธิพลเหนือดินแดนบริเวณลุ่มแม่น้ำมูลตอนบน ปัจจุบันอาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดสุรินทร์ และจังหวัดบุรีรัมย์บางส่วน นอกจากนี้ภาษาส่วย เป็นภาษาของชาวส่วยที่อพยพมาจากจังหวัดสุรินทร์ จังหวัดศรีสะเกษ และจังหวัดบุรีรัมย์ ปัจจุบันมีเฉพาะผู้ที่อายุเกิน 40 ปีขึ้นไป ที่ยังคงใช้ภาษาส่วยในกลุ่มของตนเอง

- ไทยญัฮกุร

กลุ่มไทยญัฮกุร หรือ เนียะกุล เป็นชนกลุ่มน้อยที่อาศัยอยู่ตามไหล่เขาหรือเนินเขาเตี้ย ๆ บริเวณด้านในของที่ราบสูงโคราช อาจสืบเชื้อสายมาจากคนในสมัยทวารวดี ภาษาเป็นภาษาตระกูลมอญ-เขมร ปัจจุบันพูดเฉพาะผู้ที่อายุเกิน 60 ปีขึ้นไป นอกจากนั้นใช้ภาษาไทยโคราช ปัจจุบันอาศัยอยู่ในจังหวัดนครราชสีมา พื้นที่อำเภอปักธงชัย อำเภอครบุรี และอำเภอหนองบุญมาก ในพื้นที่จังหวัดชัยภูมิ จะอาศัยอยู่ในเขตอำเภอเทพสถิต

- ไทยกูย

กลุ่มไทยกูย (แปลว่า คน) เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ “ข่า” อีกกลุ่มหนึ่ง มีรูปร่างลักษณะคล้ายชนเผ่าเขมร ส่วนใหญ่ ตั้งถิ่นฐานอยู่ในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ อุบลราชธานี สุรินทร์ บุรีรัมย์ บางส่วน กูยไม่มีหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ทราบเพียงว่า แต่เดิมอยู่ในกัมพูชา นิยมพูดภาษาเป็น 2 กลุ่ม คือ กูยลาว อยู่ในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษตอนบน ซึ่งพูดภาษากูยโดยมีคำภาษาลาวปนอยู่ด้วยบางคำ และกูยเขมร อยู่ในเขตจังหวัดสุรินทร์ ศรีสะเกษตอนล่าง และอุบลราชธานีตอนล่าง ซึ่งพูดภาษากูยโดยมีคำภาษาเขมรปนอยู่ด้วย ชาวไทยกูย อาศัยอยู่หนาแน่นที่สุดที่อำเภอ ศรีขรภูมิ สำโรงทาบ จอมพระ สังขะ บัวเชด ศรีณรงค์ สนม ท่าตูม บางส่วนของอำเภอเมือง เขวาสินรินทร์ และกาบเชิง

- ไทยวน

กลุ่มไทยวน หรือ ไทยโยนก เป็นเผ่าไทยในภาคเหนือของไทย ได้อพยพเข้ามาอยู่ที่จังหวัดนครราชสีมา เขตอำเภอสีคิ้วสองทางด้วยกันคือ พวกแรกอพยพจากทางเหนือมาอยู่ที่อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี ต่อมาเจ้าเมืองสระบุรีต้องการตั้งกองเลี้ยงโคนมที่เมืองนครจันทึก จึงได้แบ่งครอบครัวชาวไทยวนจากอำเภอเสาไห้ไปอยู่ที่อำเภอสีคิ้ว ส่วนอีกพวกหนึ่งอพยพมาจากเวียงจันทน์ ชาวไทยวนยังรักษาประเพณีและวัฒนธรรมแบบโยนกไว้ได้ดีมาก ภาษาไทยวน ใช้พูดในหมู่ไทยวนด้วยกันเองซึ่งมีอยู่ประมาณ 5,000 คน ในเขตอำเภอสีคิ้ว ในท้องที่ตำบลลาดบัวขาว ตำบลสีคิ้ว และตำบลบ้านหัน

3) ด้านการปกครอง เขตการปกครองของกลุ่มจังหวัดฯ ทั้ง 4 จังหวัด ประกอบด้วยข้อมูลรายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 7 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 7 : แสดงเขตการปกครองของกลุ่มจังหวัดฯ ทั้ง 4 จังหวัด

จังหวัด	การปกครองส่วนภูมิภาค				การปกครองส่วนท้องถิ่น					
	อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	ชุมชน	อบจ.	เทศบาลนคร	เทศบาลเมือง	เทศบาลตำบล	อบต.	รวม
นครราชสีมา	32	287	3,739	169	1	1	4	85	243	**334**
ชัยภูมิ	16	124	1,617		1		1	35	106	**143**
บุรีรัมย์	23	188	2,546		1		3	59	146	**209**
สุรินทร์	17	158	2,122		1		1	27	144	**173**
รวม	**88**	**757**	**10,024**	**169**	**4**	**1**	**9**	**206**	**639**	**859**

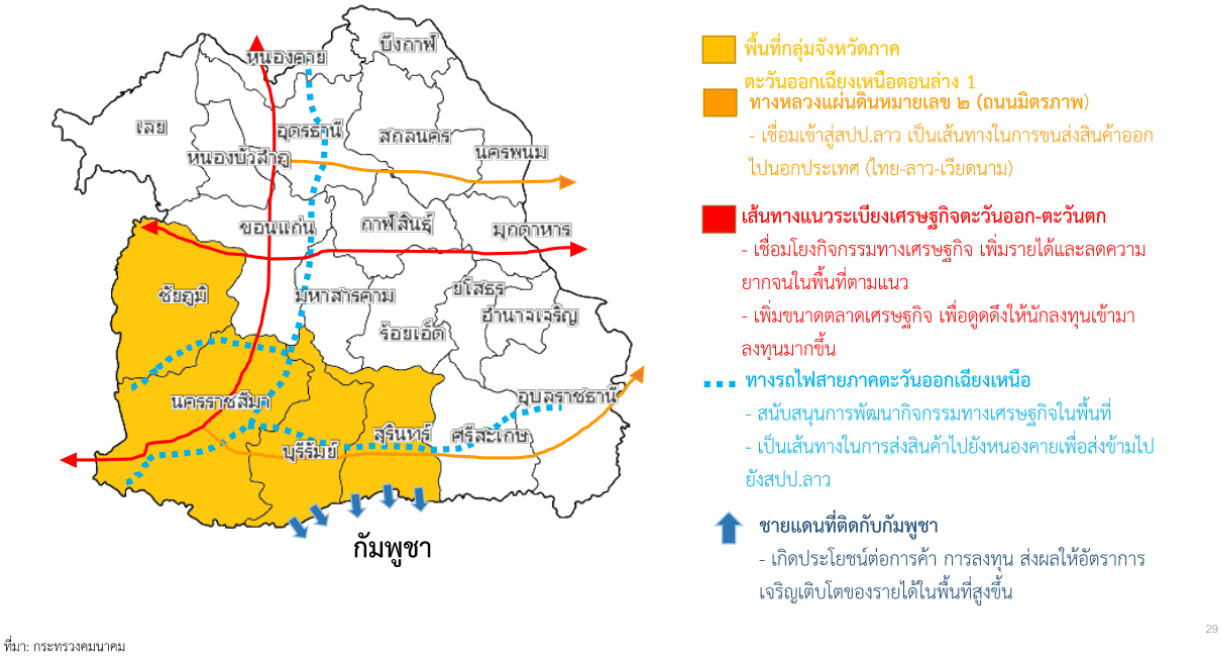
ที่มา : ข้อมูลจากสำนักงานจังหวัดในกลุ่มจังหวัด

4) จุดผ่านแดน ไทย – กัมพูชา

ตารางที่ 8 : แสดงจุดผ่านแดนไทย – กัมพูชา

จังหวัด	จุดผ่านแดนถาวร	จุดผ่อนปรน	พื้นที่ของไทย	พื้นที่ของกัมพูชา
บุรีรัมย์		✓	จุดผ่อนปรนช่องสายตะกู บ้านสายโท 6 ใต้ ตำบลจันทบเพชร อำเภอบ้านกรวด	บ้านจุ๊บโกกี ตำบลอำปึก อำเภอบัณเตียอำปึน จังหวัดอุดรมีชัย (ด่านชายแดน)
สุรินทร์	✓		ด่านช่องจอม บ้านด่านพัฒนา	บ้านโอร์เสม็ด อำเภอสำโรง จังหวัดอุดรมีชัย (ด่านชายแดนสากล)

ที่มา : ข้อมูลจากสำนักงานจังหวัดในกลุ่มจังหวัด

ที่มา: กระทรวงคมนาคม

5) โครงสร้างพื้นฐานและการเข้าถึงบริการ

(1) ทางหลวงสายต่างๆ ในกลุ่มจังหวัด :ระบบคมนาคมขนส่งในพื้นที่กลุ่มจังหวัดมีถนนสายสำคัญหลายสาย มีทางหลวงแผ่นดินสายหลักและสายรอง ที่เชื่อมโยงระหว่างจังหวัด และภายในจังหวัด ทำให้การคมนาคมขนส่งในกลุ่มจังหวัดมีประสิทธิภาพสามารถเดินทางได้อย่างสะดวก โดยมีเส้นทางสำคัญดังนี้

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2 หรือ ถนนมิตรภาพ
- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 24 ,201,202,205,206,207,218,219,224,225,226,304 และ 348

นอกจากนี้กลุ่มจังหวัดยังมีทางหลวงสายอาเซียนพาดผ่าน ได้แก่

- สาย AH 12 ผ่านสะพานมิตรภาพไทย/ลาว - หนองคาย - อุดรธานี- อ.น้ำพอง – ขอนแก่น – อ.บ้านไผ่ – อ.พล – จังหวัดนครราชสีมา – อ.สูงเนิน – อ.สีคิ้ว – อ.มวกเหล็ก – จังหวัดสระบุรี – หินกอง – รังสิต – กรุงเทพฯ รวมระยะทาง 511.5 กิโลเมตร
- สาย AH 121 ผ่านมุกดาหาร – อำนาจเจริญ – ยโสธร – อ.สุวรรณภูมิ –อ.พยัคฆภูมิพิสัย - บุรีรัมย์ - อ.นางรอง – อ. ส้มป่อย – บ.ช่องตะโก รวมระยะทาง 458.5กิโลเมตร

(2) ทางรถไฟ :เส้นทางรถไฟที่ผ่านกลุ่มจังหวัด คือ รถไฟสายตะวันออกเฉียงเหนือ (ประกอบด้วยเส้นทาง กรุงเทพ – อุบลราชธานี, กรุงเทพ – หนองคาย, เส้นทางลำชี – อุบลราชธานี, เส้นทางนครราชสีมา – อุบลราชธานี, เส้นทางกรุงเทพ – ศรีษะเกษ)

จังหวัดนครราชสีมา มีเส้นทางรถไฟสายตะวันออกเฉียงเหนือผ่าน 2 สาย คือ

- เส้นทางกรุงเทพมหานคร – จังหวัดอุบลราชธานี
- เส้นทางกรุงเทพมหานคร – จังหวัดหนองคาย

รถไฟทั้งสองสายจะแยกกันที่ชุมทางจิระจังหวัดนครราชสีมานอกจากนี้ยังมีรถไฟอีกสายหนึ่งโดยแยกที่ชุมทางแก่งคอย คือ สายอำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี – อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา โดยจังหวัดนครราชสีมา มีสถานีรถไฟ รวม 38 สถานี และ 2 ชุมทาง รวม 40 สถานี สถานีหลักในการขนส่งผู้โดยสารและสินค้าคือ สถานีนครราชสีมา และสถานีชุมทางบัวใหญ่

จังหวัดชัยภูมิ มีเส้นทางรถไฟผ่านพื้นที่ทางตอนใต้ของจังหวัดซึ่งเป็นเส้นทางระหว่าง อำเภอแก่งคอยจังหวัดสระบุรี – อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา – อำเภอเทพสถิต – บำเหน็จณรงค์ – จัตุรัส จังหวัดชัยภูมิซึ่งมีสถานีรถไฟรวม 6 สถานี มีขบวนรถไฟผ่านสถานีรถไฟอำเภอบำเหน็จณรงค์ และอำเภอจัตุรัส

จังหวัดบุรีรัมย์ มีเส้นทางรถไฟผ่าน คือ เส้นทางกรุงเทพมหานคร – จังหวัดอุบลราชธานี กรุงเทพ – สุรินทร์

จังหวัดสุรินทร์ มีเส้นทางรถไฟสายตะวันออกเฉียงเหนือผ่านทางตอนบนของจังหวัด โดยมีเส้นทางผ่าน 1 สาย คือ เส้นทางกรุงเทพมหานคร – อุบลราชธานี

(3) ระบบขนส่งทางอากาศ

ตารางที่ 9 : ระบบขนส่งทางอากาศ

ท่าอากาศยาน	สายการบิน	เส้นทางการบิน (Rout)		เวลาออก	เวลาถึง	อัตราค่าโดยสาร
		เริ่มต้น	ปลายทาง			
บุรีรัมย์	NOK AIR	กรุงเทพฯ (DMK)	บุรีรัมย์ (BFV)	05.55 น.	07.00 น.	585 - 1,894
	AirAsia	กรุงเทพฯ (DMK)	บุรีรัมย์ (BFV)	14.00 น.	14.55 น.	590 - 3,258
	NOK AIR	กรุงเทพฯ (DMK)	บุรีรัมย์ (BFV)	14.35 น.	15.45 น.	585 - 1,894
	NOK AIR	กรุงเทพฯ (DMK)	บุรีรัมย์ (BFV)	17.25 น.	18.40 น.	
	NOK AIR	บุรีรัมย์ (BFV)	กรุงเทพฯ (DMK)	07.30 น.	08.35 น.	585 - 1,894
	AirAsia	บุรีรัมย์ (BFV)	กรุงเทพฯ (DMK)	15.20 น.	16.10 น.	590 - 3,258
	NOK AIR	บุรีรัมย์ (BFV)	กรุงเทพฯ (DMK)	16.20 น.	17.30 น.	585 - 1,894
	NOK AIR	บุรีรัมย์ (BFV)	กรุงเทพฯ (DMK)	19.40 น.	20.55 น.	

ที่มา : สำนักงานจังหวัดบุรีรัมย์ ปี พ.ศ. 2560

(4) โครงสร้างพื้นฐานที่รัฐบาลให้การสนับสนุน

- รถไฟทางคู่ สายมาบกะเบา-ชุมทางถนนจิระ 128 กิโลเมตร

- โครงการรถไฟความเร็วสูงกรุงเทพฯ-นครราชสีมา หรือรถไฟไทย-จีน ระยะทาง 253 กิโลเมตร

ภาพ เส้นทางรถไฟความเร็วสูงที่เชื่อมไปสู่ AEC

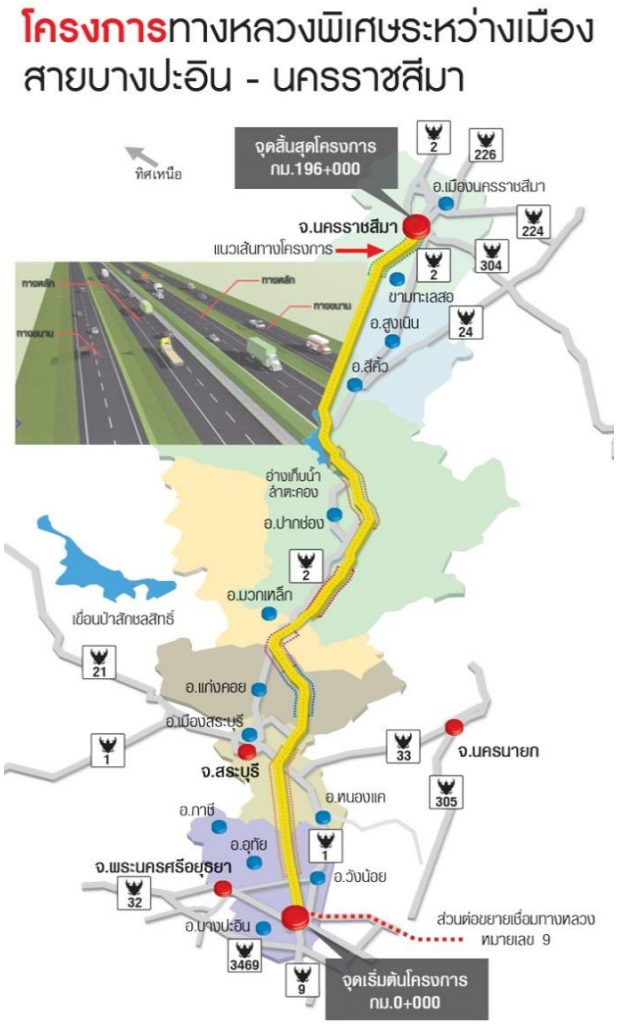

ภาพความเชื่อมโยงของรถไฟทางคู่ จากไทยสู่จีน

- โครงการทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองหรือมอเตอร์เวย์สายบางปะอิน – นครราชสีมา

ภาพสายทางการก่อสร้างรถไฟทางคู่ สายมาบกะเบา-ชุมทางถนนจิระ

(5) ไฟฟ้า

ข้อมูลปี 2561 จำนวนผู้ใช้ไฟฟ้ามีจำนวนทั้งสิ้น 1,960,750 ราย เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2560 ที่มีผู้ใช้ไฟฟ้า 1,921,958 ราย ทำให้กระแสไฟฟ้าที่จำหน่ายมากขึ้น เป็นจำนวนทั้งสิ้น 8,918,170,467 กิโลวัตต์/ชั่วโมง โดยจำหน่ายให้กับกิจการขนาดใหญ่มากที่สุด 2,646,962,009 กิโลวัตต์/ชั่วโมง รองลงไปเป็นบ้านอยู่อาศัย กิจการขนาดกลาง กิจการขนาดเล็ก กิจการขนาดกลาง และอื่นๆ ตามลำดับ ปรากฏตามตารางที่ 10 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 10 : แสดงจำนวนและปริมาณการใช้จ่ายไฟฟ้า

ประเภทอัตราไฟฟ้า	กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1		
	พ.ศ.2559	พ.ศ.2560	พ.ศ.2561
ผู้ใช้ไฟฟ้า (ราย)	1,875,439	1,921,958	1,960,750.00
ไฟฟ้าที่จำหน่าย/ใช้ (กิโลวัตต์/ชั่วโมง)	8,382,670,868.02	8,647,571,878	8,918,170,467.00
- บ้านอยู่อาศัย	2,559,241,291.55	2,577,449,565	2,646,962,009.00

ประเภทอัตราไฟฟ้า	กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1		
	พ.ศ.2559	พ.ศ.2560	พ.ศ.2561
- กิจการขนาดเล็ก	922,334,455.32	936,186,633	966,626,300.00
- กิจการขนาดกลาง	1,313,072,430.28	1,318,601,610	1,349,778,822.00
- กิจการขนาดใหญ่	3,362,715,111.52	3,592,608,599	3,715,871,531.00
- อื่น ๆ	225,307,579.35	222,725,471	238,931,805.00

ที่มา : การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค และสำนักงานสถิติแห่งชาติ

เมื่อพิจารณาเป็นรายจังหวัดแล้วพบว่า จังหวัดนครราชสีมามีผู้ใช้ไฟฟ้ามากที่สุด เนื่องจากมีจำนวนประชากรมากที่สุด จึงมีไฟฟ้าที่จำหน่ายหรือใช้ไปจำนวนมากถึง 6,095,833,222 กิโลวัตต์/ชั่วโมง ปรากฏตามตารางที่ 11 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 11 : แสดงจำนวนและปริมาณการใช้จ่ายไฟฟ้า ประจำปี พ.ศ. 2561 (รายจังหวัด)

ประเภทอัตราไฟฟ้า	กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1			
	นครราชสีมา	ชัยภูมิ	บุรีรัมย์	สุรินทร์
ผู้ใช้ไฟฟ้า (ราย)	851,900.00	331,274.00	420,264.00	357,312.00
ไฟฟ้าที่จำหน่าย/ใช้ (กิโลวัตต์/ชั่วโมง)	6,095,833,222.00	810,983,067.00	1,134,807,097.00	876,547,081.00
- บ้านอยู่อาศัย	1,352,829,722.00	359,196,031.00	516,202,913.00	418,733,343.00
- กิจการขนาดเล็ก	491,532,194.00	138,768,108.00	185,535,798.00	150,790,200.00
- กิจการขนาดกลาง	828,223,251.00	131,859,454.00	227,761,207.00	161,934,910.00
- กิจการขนาดใหญ่	3,261,366,920.00	157,868,803.00	174,824,412.00	121,811,396.00
- อื่น ๆ	161,881,135.00	23,290,671.00	30,482,767.00	23,277,232.00

ที่มา : การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค และสำนักงานสถิติแห่งชาติ

(6) ประปา

ข้อมูลปี 2560 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีกำลังการผลิตน้ำประปาในพื้นที่ทั้งสิ้น 111.1837 ล้านลูกบาศก์เมตร มากกว่าปีที่ก่อน ที่มีปริมาณการผลิต 106.1653 ลูกบาศก์เมตร มีปริมาณที่จำหน่ายแก่ผู้ใช้ 79.4916 ล้านลูกบาศก์เมตร คิดเป็นร้อยละ 71.50 ของปริมาณน้ำที่ผลิตได้ ทั้งนี้มีจำนวนผู้ใช้ทั้งสิ้น 338,719 ราย ปรากฏตามตารางที่ 12 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 12 : แสดงจำนวนและปริมาณการใช้น้ำประปา

รายละเอียด	กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1		
	พ.ศ.2558	พ.ศ.2559	พ.ศ.2560
ผู้ใช้น้ำ (ราย)	316,213	327,966	338,719
ปริมาณการผลิต (ล้านลูกบาศก์เมตร)	99.1197	106.1653	111.1837
ปริมาณการจำหน่าย (ล้านลูกบาศก์เมตร)	74.9528	78.6718	79.4916
เฉลี่ยการใช้น้ำ (ลบ.ม./ราย/เดือน)	80.2399	81.2805	79.0712

ที่มา : การประปาส่วนภูมิภาค และสำนักงานสถิติแห่งชาติ

เมื่อพิจารณาเป็นรายจังหวัดแล้วพบว่า จังหวัดนครราชสีมามีผู้ใช้น้ำมากที่สุด จำนวน 131,282 ราย ทำให้มีปริมาณการผลิตและการจำหน่ายสูง แต่ปริมาณการใช้น้ำเฉลี่ยเป็นรายเดือนกลับพบว่า จังหวัดสุรินทร์มีการใช้น้ำมากที่สุดถึง 22.0943 ลูกบาศก์เมตร/ราย/เดือน จังหวัดที่ใช้น้ำน้อยที่สุดในกลุ่มจังหวัดคือจังหวัดชัยภูมิมีปริมาณการใช้น้ำเฉลี่ย 16.5643 ลูกบาศก์เมตร/ราย/เดือน ปรากฏตามตารางที่ 13 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 13 : แสดงจำนวนและปริมาณการใช้น้ำประปา ประจำปี พ.ศ. 2560 (รายจังหวัด)

รายละเอียด	กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1			
	นครราชสีมา	ชัยภูมิ	บุรีรัมย์	สุรินทร์
ผู้ใช้น้ำ (ราย)	131,282	89,814	62,606	55,017
ปริมาณการผลิต (ล้านลูกบาศก์เมตร)	46.2368	26.4029	20.1117	18.4322
ปริมาณการจำหน่าย (ล้านลูกบาศก์เมตร)	31.9076	17.8525	15.1447	14.5867
เฉลี่ยการใช้น้ำ (ลบ.ม./ราย/เดือน)	20.2539	16.5643	20.1587	22.0943

ที่มา : การประปาส่วนภูมิภาค และสำนักงานสถิติแห่งชาติ

6) ด้านพลังงาน

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีข้อมูลจำนวนแหล่งผลิตไฟฟ้าในกลุ่มจังหวัดฯ จำนวน 170 โรง โดยมีโรงไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์และโซลาร์รูฟทอปมากที่สุดถึง 44 โรง โดยเฉพาะจังหวัดชัยภูมิ มีโรงไฟฟ้าพลังงานทดแทนมากที่สุดในกลุ่มจังหวัดฯ ปรากฏตามตารางที่ 14 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 14 : แสดงแหล่งผลิตไฟฟ้าในกลุ่มจังหวัดฯ

จังหวัด	โรงไฟฟ้าพลังน้ำ	โรงไฟฟ้าก๊าซชีวภาพ	โรงไฟฟ้าชีวมวล	โรงไฟฟ้าพลังงานลม	โรงไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์และโซลาร์รูฟทอป	รวม
นครราชสีมา	3	22	10	6	20	61
ชัยภูมิ	3	59	6	3	13	84
บุรีรัมย์	-	3	7	-	7	17
สุรินทร์	-	-	4	-	4	8
กลุ่มจังหวัดฯ	6	84	27	9	44	170

ที่มา : สำนักงานพลังงานจังหวัดในกลุ่มจังหวัด ปี พ.ศ. 2560

น้ำมันเชื้อเพลิงที่ผู้ค้าน้ำมันจำหน่ายให้ลูกค้าของจังหวัดในกลุ่มจังหวัด โดยน้ำมันเบนซิน มีปริมาณที่มากขึ้นทุกปี ส่วนก๊าซปิโตรเลียมเหลว เริ่มมีปริมาณการจำหน่ายสูงขึ้นในปี พ.ศ. 2561 น้ำมันดีเซล และน้ำมันเตามีปริมาณการจำหน่ายน้อยลง ปรากฏตามตารางที่ 15 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 15 : ปริมาณน้ำมันเชื้อเพลิงที่ผู้ค้าน้ำมันจำหน่ายให้ลูกค้าของจังหวัดในกลุ่มจังหวัดฯ

หน่วย : พันลิตร

จังหวัด	ประเภท	2557	2558	2559	2560	2561
นครราชสีมา	น้ำมันเบนซิน	237,608.08	274,571.01	308,073.03	311,725.95	313,880.09
	น้ำมันดีเซล	770,218.24	786,545.24	810,268.45	853,438.01	803,714.69
	ก๊าซปิโตรเลียมเหลว (พัน กก.)	153,263.89	144,159.98	136,052.89	134,627.11	133,851.81
	น้ำมันเตา	24,584.15	24,109.92	25,219.06	26,335.74	23,966.57
ชัยภูมิ	น้ำมันเบนซิน	40,233.99	45,666.03	51,239.51	50,930.79	53,457.51
	น้ำมันดีเซล	120,194.90	127,128.65	125,663.70	138,150.87	143,026.59
	ก๊าซปิโตรเลียมเหลว (พัน กก.)	22,687.45	21,907.63	21,871.56	22,846.04	23,775.17
	น้ำมันเตา	616.25	600.46	720.5	229.76	283.20
บุรีรัมย์	น้ำมันเบนซิน	99,778.81	95,735.92	110,897.62	115,025.94	117,035.40
	น้ำมันดีเซล	302,127.53	305,754.62	288,317.98	301,587.51	289,432.03
	ก๊าซปิโตรเลียมเหลว (พัน กก.)	35,765.57	35,136.76	31,396.36	31,519.07	32,235.14
	น้ำมันเตา	900.74	1,171.92	1,354.58	521.14	446.76
สุรินทร์	น้ำมันเบนซิน	51,667.96	59,798.55	66,440.65	69,881.86	74,971.55
	น้ำมันดีเซล	134,550.59	152,193.01	163,125.23	158,585.00	165,512.02
	ก๊าซปิโตรเลียมเหลว (พัน กก.)	30,265.57	29,199.67	28,278.51	28,983.45	30,559.56

จังหวัด	ประเภท	2557	2558	2559	2560	2561
	น้ำมันเตา	11.94	53.71	80.49	0.00	0.00
กลุ่มจังหวัด	น้ำมันเบนซิน	429,288.84	475,771.51	536,650.81	547,564.55	559,344.55
	น้ำมันดีเซล	1,327,091.26	1,371,621.52	1,387,375.36	1,451,761.38	1,401,685.34
	ก๊าซปิโตรเลียมเหลว (พัน กก.)	241,982.48	230,404.04	217,599.32	217,975.67	220,421.67
	น้ำมันเตา	26,113.08	25,936.01	27,374.63	27,086.64	24,696.53

ที่มา : กรมธุรกิจพลังงาน กระทรวงพลังงาน

หมายเหตุ : - กลุ่มน้ำมันเบนซิน ประกอบด้วย มันเบนซิน ,เบนซิน ออกเทน 91, เบนซิน ออกเทน 95, แก๊สโซฮอล์อี 10 ออกเทน 91 , แก๊สโซฮอล์อี 10 ออกเทน 95, แก๊สโซฮอล์อี 20 และแก๊สโซฮอล์อี 85

- กลุ่มน้ำมันดีเซล ประกอบด้วย ดีเซลหมุนเร็วธรรมดา ,ดีเซลหมุนเร็ว บี 5 ,น้ำมันดีเซลหมุนเร็ว(เป็นดีเซลหมุนเร็วเกรดเดียว ตั้งแต่ พ.ค. 54) ,ปาล์มดีเซล , ดีเซลประมงชายฝั่ง และ ดีเซลพื้นฐาน

- กลุ่มก๊าซปิโตรเลียมเหลว ประกอบด้วย ก๊าซปิโตรเลียมเหลว, บิวเทน และโพรเพน

- ปริมาณการจำหน่าย รวมการจำหน่ายให้ผู้ค้าตามมาตรา 10 ซึ่งไม่สามารถระบุจังหวัดปลายทางในการขนส่งได้

7) บริการพื้นฐานด้านสังคม

(1) สถานศึกษา : กลุ่มจังหวัดฯ มีโรงเรียนประถมศึกษา รวม 3,784 แห่ง โรงเรียนมัธยมศึกษา รวม 396 แห่ง ระดับอาชีวศึกษา มีจำนวนสถานศึกษาจำนวน 61 แห่ง และระดับอุดมศึกษา มีจำนวน 25 แห่ง ปรากฏตามตารางที่ 16 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 16 : แสดงจำนวนสถานศึกษาจำแนกตามประเภท ปี พ.ศ. 2560

จังหวัด	โรงเรียนประถม (แห่ง)	โรงเรียนมัธยม (แห่ง)	อาชีวศึกษา (แห่ง)	อุดมศึกษา (แห่ง)
นครราชสีมา	1,329	176	23	13
ชัยภูมิ	725	69	17	2
บุรีรัมย์	897	66	13	6
สุรินทร์	833	85	8	4
กลุ่มจังหวัด	**3,784**	**396**	**61**	**25**

ที่มา : สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด และสำนักงานจังหวัดในกลุ่มจังหวัด

(2) จำนวนนักเรียน/ครู : กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีจำนวนนักเรียน ประจำปี พ.ศ. 2560 ทั้งหมด 807,696 คน และมีจำนวน ครู ทั้งหมด 69,166 คน คิดเป็นจำนวน ครู 1 คน ต่อ นักเรียน 11 คน ปรากฏตามตารางที่ 17 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 17 : ตารางแสดงจำนวนนักเรียนและครู ประจำปี พ.ศ. 2560

จังหวัด	กลุ่มจังหวัด ฯ	นครราชสีมา	ชัยภูมิ	บุรีรัมย์	สุรินทร์
นักเรียน	807,696	485,200	168,637	110,889	42,970
ครู	69,166	27,899	12,828	11,940	16,499

ที่มา : สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด และสำนักงานจังหวัดในกลุ่มจังหวัด

ตารางที่ 18 : แสดงรายชื่อสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

จังหวัด	สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ	สถาบันอุดมศึกษาเอกชน	วิทยาเขต สถาบันอุดมศึกษา
นครราชสีมา	1.มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี 2.มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน 3.มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา 4.มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย 5.วิทยาลัยนาฏศิลปนครราชสีมา 6.วิทยาลัยพุทธศาสนานานาชาติ 7.วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี 8. มหาวิทยาลัยมหาจุฬา ลงกรณ์ราชวิทยาลัย	1.มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล 2.วิทยาลัยนครราชสีมา	1. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า) 2. มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติจังหวัดนครราชสีมา
ชัยภูมิ	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ		
บุรีรัมย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์		มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติจังหวัดบุรีรัมย์
สุรินทร์	1.มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ 2.มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์		มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติจังหวัดสุรินทร์

ที่มา : ข้อมูลจากสำนักงานจังหวัดในกลุ่มจังหวัด และเว็บไซต์สารานุกรมเสรี

(2) ด้านการบริการสาธารณสุข : การบริการด้านสาธารณสุขในพื้นที่กลุ่มจังหวัด มีจำนวนสถานพยาบาลทั้งสิ้น 2,011 แห่ง จำแนกเป็นโรงพยาบาลของรัฐบาล 86 แห่ง โรงพยาบาลเอกชน 16 แห่ง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 945 แห่ง คลินิกรวมทุกประเภท 964 แห่ง ข้อมูลจากสำนักงานปลัดกระทรวงกระทรวงสาธารณสุข รวบรวมโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ เมื่อปี พ.ศ. 2559 ด้านบุคลากรทางการแพทย์ รวม 15,339 คน มีแพทย์จำนวน 2,266 คน ทันตแพทย์ 673 คน เภสัชกร 942 คน พยาบาลวิชาชีพ 11,365 คน และพยาบาลเทคนิค 93 คน

(3) แหล่งนันทนาการและพักผ่อนหย่อนใจ : มีจำนวนทั้งสิ้น 1,070 แห่ง ซึ่งกระจายอยู่ในหลายๆ พื้นที่ โดยจังหวัดสุรินทร์มีจำนวน 162 แห่ง จังหวัดนครราชสีมาจำนวน 738 แห่ง จังหวัดบุรีรัมย์จำนวน 10 แห่ง และจังหวัดชัยภูมิจำนวน 160 แห่ง

8) ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ (ป่าไม้ ดิน น้ำ)

(1) ด้านทรัพยากรป่าไม้

ในปี พ.ศ. 2560 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีเนื้อที่ป่า 6,188,083 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 19.13 ของเนื้อที่ทั้งกลุ่มจังหวัด โดยจังหวัดชัยภูมิมีเนื้อที่ป่ามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.81 ของเนื้อที่จังหวัด และเป็นร้อยละ 45.98 ของเนื้อที่ป่ากลุ่มจังหวัดฯ เมื่อเทียบกับเนื้อที่ป่าของกลุ่มจังหวัดฯ

กับเนื้อที่ป่าของภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีจำนวน 18,467,743 ไร่ กลุ่มจังหวัดฯ มีเนื้อที่ป่าคิดเป็นร้อยละ 32.74 และเมื่อเปรียบเทียบกับเนื้อที่ป่าของกลุ่มจังหวัดฯ กับเนื้อที่ป่าทั้งประเทศที่มีทั้งสิ้น 105,846,356 ไร่ กลุ่มจังหวัดฯ มีเนื้อที่ป่าคิดเป็นร้อยละ 5.71 ปรากฏตามตารางที่ 19 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 19 : ข้อมูลเนื้อที่ป่าไม้ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง1 ปี พ.ศ. 2559/60

จังหวัด	เนื้อที่ (ไร่)	เนื้อที่ป่าไม้ (ไร่)	ร้อยละของเนื้อที่ป่าต่อเนื้อที่จังหวัด	ร้อยละของเนื้อที่ป่าจังหวัดต่อเนื้อที่ป่าของกลุ่มจังหวัด
นครราชสีมา	12,828,728.00	2,219,900.00	17.30	36.71
ชัยภูมิ	7,986,429.00	2,780,126.00	34.81	45.98
บุรีรัมย์	6,451,178.00	600,285.00	9.31	9.93
สุรินทร์	5,077,535.00	446,516.00	8.79	7.38
กลุ่มจังหวัดฯ	32,343,870.00	6,046,827.00	18.70	100.00
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	105,533,963.00	18,467,743.00	17.50	
ประเทศ	320,696,887.00	105,846,356.00	33.01	

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ข้อมูลพื้นที่ป่าไม้รายจังหวัด ปี พ.ศ. 2560 สำหรับพื้นที่ป่าไม้ภาคและประเทศ ปี พ.ศ. 2559)

(2) ด้านทรัพยากรน้ำ : กลุ่มจังหวัดตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ลุ่มน้ำหลัก 3 ลุ่มน้ำ ได้แก่ ลุ่มน้ำชี ลุ่มน้ำมูล และกลุ่มน้ำป่าสัก

- **ลุ่มน้ำชี :** มีพื้นที่รับน้ำ 49,477 ตารางกิโลเมตร แบ่งออกเป็น 20 ลุ่มน้ำสาขาพื้นที่โครงการ ที่อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำชีได้แก่พื้นที่เกือบทั้งหมดของจังหวัดชัยภูมิและพื้นที่บางส่วนของจังหวัดนครราชสีมา รวมคิดเป็นร้อยละ 25.8 ของพื้นที่ลุ่มน้ำชีทั้งหมด
- **ลุ่มน้ำมูล :** มีพื้นที่รับน้ำ 69,700 ตารางกิโลเมตร แบ่งออกเป็น 31 ลุ่มน้ำสาขาพื้นที่โครงการที่อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำได้แก่พื้นที่เกือบทั้งหมดของจังหวัดนครราชสีมา และพื้นที่ทั้งหมดของจังหวัดบุรีรัมย์และจังหวัดสุรินทร์ รวมคิดเป็นร้อยละ 54.2 ของพื้นที่ลุ่มน้ำมูลทั้งหมด
- **ลุ่มน้ำป่าสัก :** มีพื้นที่รับน้ำ 6,292 ตารางกิโลเมตร แบ่งออกเป็น 8 ลุ่มน้ำสาขาพื้นที่โครงการที่อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำมูลได้แก่พื้นที่บางส่วนของจังหวัดชัยภูมิและจังหวัดนครราชสีมา รวมคิดเป็นร้อยละ 2.4 ของพื้นที่ทั้งลุ่มน้ำป่าสัก

ตารางที่ 20 : ข้อมูลปริมาณความจุที่เก็บกักน้ำของอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดฯ

แหล่งเก็บน้ำ	ความจุที่เก็บกักน้ำ (ลบ.ม.)
ลำตะคอง	300,000,000
มูลบน	141,000,000
ลำแชะ	270,000,000
ลำพระเพลิง	105,000,000

แหล่งเก็บน้ำ	ความจุที่เก็บกักน้ำ (ลบ.ม.)
ลำปลายมาศ	100,000,000
ลำนางรอง	120,000,000
เขื่อนจุฬาภรณ์	188,000,000
ห้วยกุ่ม	22,000,000
ห้วยปะทาว	44,000,000
ลำเชียงไกร (ตอนล่าง)	27,700,000
บ้านซับกระจาย	4,300,000

ที่มา : สำนักชลประทานที่ 8 นครราชสีมา

(3) ทรัพยากรดิน : ความเหมาะสมของที่ดินเพื่อการปลูกพืชเศรษฐกิจ: ชั้นความเหมาะสมของที่ดินเพื่อการปลูกพืชเศรษฐกิจ 3 กลุ่มหลัก ได้แก่ ข้าว พืชไร่ และไม้ผลไม้ยืนต้น สรุปได้ว่ามีชั้นความเหมาะสมของดินเพื่อการปลูกพืชเศรษฐกิจทั้ง 3 กลุ่มในเกณฑ์เหมาะสมปานกลางถึงเหมาะสมดีมาก ดังนี้ (เกณฑ์การประเมินที่ดินของกรมพัฒนาที่ดิน และ FAO) ปรากฏตามตารางที่ 21 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 21 : แสดงพื้นที่ทรัพยากรดิน

ชั้นความเหมาะสมระดับปานกลาง - ดีมาก	พื้นที่ (ไร่)	ร้อยละ
การปลูกข้าว	20,413.49	39.47
การปลูกพืชไร่	11,191.99	21.64
การปลูกไม้ผล - ไม้ยืนต้น	11,874.68	22.96
รวมพื้นที่	**43,480.16**	**84.07**

ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดในกลุ่มจังหวัด

9) ด้านการท่องเที่ยว

(1) แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่กลุ่มจังหวัด : จากลักษณะการจัดหมวดหมู่แหล่งท่องเที่ยวของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สามารถจัดแบ่งสถานที่ท่องเที่ยวในพื้นที่กลุ่มจังหวัดได้ 6 ประเภท ปรากฏตามตารางที่ 22 - 24 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 22 : แสดงแหล่งท่องเที่ยวภายในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

ประเภทแหล่งท่องเที่ยว	กลุ่มจังหวัด ฯ	นครราชสีมา	ชัยภูมิ	บุรีรัมย์	สุรินทร์
แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	77	20	27	6	24
แหล่งท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิต	36	14	5	6	11
แหล่งท่องเที่ยวเชิงศิลปะ วัฒนธรรม และแหล่งมรดกประเพณี	71	13	7	20	31
แหล่งท่องเที่ยวเชิงวิชาการ	13	4	2	3	4

ประเภทแหล่งท่องเที่ยว	กลุ่มจังหวัด ฯ	นครราชสีมา	ชัยภูมิ	บุรีรัมย์	สุรินทร์
แหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนาและความเชื่อ	64	34	13	8	9
แหล่งท่องเที่ยวเชิงสันทนาการ และบันเทิง	26	18	4	3	1
	287	**103**	**58**	**46**	**80**

ที่มา : จากการรวบรวมของสำนักงานจังหวัดในกลุ่มจังหวัดฯ พ.ศ. 2559

ตารางที่ 23 : แสดงจำนวนแหล่งท่องเที่ยวของเส้นทางอารยธรรมขอมในพื้นที่นครชัยบุรินทร์ (รายจังหวัด)

จังหวัด	แหล่งท่องเที่ยวหลักของเส้นทางท่องเที่ยวอารยธรรมขอม (8 แห่ง)	แหล่งท่องเที่ยวรองของเส้นทางการท่องเที่ยวอารยธรรมขอมประเภทโบราณสถาน (34 แห่ง)	แหล่งท่องเที่ยวรองของเส้นทางการท่องเที่ยวอารยธรรมขอมประเภทศิลปะวัฒนธรรม (8 แห่ง)	แหล่งท่องเที่ยวเสริมของเส้น ทางการท่องเที่ยวอารยธรรมขอม (44 แห่ง)
นครราชสีมา (35 แห่ง)	1.ปราสาทหินพนมวัน 2.ปราสาทหินพิมาย	1. ปรางค์พะโค 2. กู่พราหมณ์จำศีล 3. ปราสาทนางรำ 4. กุฏิฤาษีน้อย 5. แหล่งหินดัดสีคิ้ว 6. ปราสาทโนนกู่ 7. ปราสาทเมืองแขก 8. ปราสาทเมืองเก่า 9. โบราณสถานเมืองเสมา 10. ปราสาทหินบ้านถนนหัก 11. ปราสาทห้วยแคน	1. แหล่งโบราณคดีบ้านปราสาท 2. พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพิมาย 3. พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติมหาวีรวงศ์ 4. หมู่บ้านด่านเกวียน	1. อนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี 2. อนุสรณ์สถานวีรกรรมบ้านทุ่งสัมฤทธิ์ 3. วัดเขาจันทร์งาม (ภาพเขียนสีโบราณบนเพิงผาหิน) 4. วัดธรรมจักรเสมาราม (พระพุทธรูปปางไสยยาสน์) 5. วัดศาลาลอย (อุโบสถศิลปะไทยประยุกต์) 6.ศูนย์วัฒนธรรมสถาบันราชภัฏนครราชสีมา 7. สวนน้ำบุ่งตาหลั่วเฉลิมพระเกียรติ 8. หมู่บ้านปลูกหม่อนเลี้ยงไหมบ้านหลุ่งประดู่สามัคคี 9. พิพิธภัณฑ์ไม้กลายเป็นหิน ช้างดึกดำบรรพ์และไดโนเสาร์ 10. ประตูชุมพล 11. วัดบ้านไร่ 12. วัดโนนกุ่ม (วิหารหลวงพ่อโต) 13. ศูนย์วัฒนธรรมผ้าไหมปักธงชัย 14. อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ 15. เขื่อนลำตะคลอง 16. โฮมสเตย์บ้านปราสาท 17. สวนสัตว์นครราชสีมา 18 ฟาร์มโชคชัย
ชัยภูมิ (15 แห่ง)	1. ปรางค์กู่	1.บ้านกุดโง้ง 2.เมืองโบราณคอนสวรรค์ 3.กู่บ้านกุดยาง		1.อนุสาวรีย์เจ้าพ่อพญาแล 2.ศาลเจ้าพ่อพระยาภักดีชุมพล 3.ทุ่งดอกกระเจียว 4.อุทยานแห่งชาติไทรทอง

จังหวัด	แหล่งท่องเที่ยวหลักของเส้นทางท่องเที่ยวอารยธรรมขอม (8 แห่ง)	แหล่งท่องเที่ยวรองของเส้นทางการท่องเที่ยวอารยธรรมขอมประเภทโบราณสถาน (34 แห่ง)	แหล่งท่องเที่ยวรองของเส้นทางการท่องเที่ยวอารยธรรมขอมประเภทศิลปะวัฒนธรรม (8 แห่ง)	แหล่งท่องเที่ยวเสริมของเส้น ทางการท่องเที่ยวอารยธรรมขอม (44 แห่ง)
		(กู่แดง) 4.พระธาตุหนองสามหมื่น		5.อุทยานแห่งชาติน้ำตกตาดโตน 6.อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม 7.อุทยานแห่งชาติภูแลนคา 8.มอหินขาว 9.ศูนย์ส่งเริมผ้าไหมจังหวัดชัยภูมิ (บ้านเขว้า) 10.เขื่อนจุฬาภรณ์
บุรีรัมย์ (22 แห่ง)	1. ปราสาทพนมรุ้ง 2. ปราสาทเมืองต่ำ	1. ภูพระอังคาร 2. ปราสาทหนองหงส์ 3. เตาสวาย 4. เตานายเจียน 5. แหล่งตัดหินบ้านกรวด 6. ปรางค์กู่ฤาษี 7. ปรางค์กู่สวนแตง 8. กุฏิฤาษีบ้านโคกเมือง 9. กุฏิฤาษีบ้านบัวลาย 10. ปราสาทบ้านบุ 11. เมืองฝ้าย	1.ศูนย์วัฒนธรรมอีสานใต้	1.พระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช 2.พิพิธภัณฑ์ยุคก่อนประวัติ ศาสตร์วัดบ้านพระสบาย 3.ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดบุรีรัมย์ 4.วนอุทยานเขากระโดง 5.เขตห้ามล่าสัตว์ป่าอ่างเก็บน้ำห้วยตลาด 6.เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดงใหญ่ 7.ศูนย์หัตถกรรมทอผ้าไหมบ้านนาโพธิ์ 8.เขื่อนลำนางรอง
สุรินทร์ (22 แห่ง)	1. ปราสาทตาเมือนธม 2. ปราสาทศรีขรภูมิ 3. ปราสาทภูมิโปน	1. ปราสาทเมืองที 2. ปราสาทจอมพระ 3. ปราสาทตามอญ 4. ปราสาทบ้านพลวง 5. ปราสาทบ้านไพร 6. ปราสาทตาเมือน 7. ปราสาทตาเมือนโต๊จ 8.ปราสาทยายเหงา	1. พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติสุรินทร์ 2. หมู่บ้านหัตถกรรมเครื่องเงินเขวาสินรินทร์ 3. หมู่บ้านวัฒนธรรมดงมัน	1. อนุสาวรีย์พระยาสุรินทร์ภักดีศรีณรงค์จางวาง (เชียงบุ้น) 2. ห้องภาพเมืองสุรินทร์ 3. วัดบูรพาราม(หลวงพ่อพระชีว์) 4. วนอุทยานพนมสวาย 5. วนอุทยานป่าสนหนองคู 6. หมู่บ้านช้าง (บ้านตากลาง) 7. กลุ่มหัตถกรรมบ้านโชค 8. ตลาดการค้าช่องจอม

ที่มา : รายงานผลการศึกษาโครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนแม่บทการท่องเที่ยวเส้นทางอารยธรรมขอม

ตารางที่ 24 : ข้อมูลงานเทศกาลประจำปีของจังหวัด หรืองานที่มีส่วนสำคัญ ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัด

เดือน	เทศกาล	จังหวัด
มกราคม	1. งานเบญจมาศบานในม่านหมอก	จังหวัดนครราชสีมา
	2. งานเทศกาลดอกจานบานที่แก้งสนามนาง	จังหวัดนครราชสีมา
	3. งานฉลองอนุสาวรีย์เจ้าพ่อพญาแล	จังหวัดชัยภูมิ
	4. งานรับอรุณเบิกฟ้าวันปีใหม่ ณ พนมรุ้ง	จังหวัดบุรีรัมย์
	5. งานวันมหกรรมหอมแดง	จังหวัดบุรีรัมย์
	6. งานวันหัวผักกาดหวาน ข้าวหอมมะลิ หมี่ยำไทย	จังหวัดบุรีรัมย์
	7. งานเทศกาลสนมเมืองดอกจานประสานใจไหว้ปู่ตา	จังหวัดสุรินทร์
กุมภาพันธ์	8. งานตรุษจีนนครราชสีมา	จังหวัดนครราชสีมา
	9. ฉลองตรุษจีนชัยภูมิ	จังหวัดชัยภูมิ
	10. งานทำบุญขวัญข้าวพระแม่โพสพ	จังหวัดสุรินทร์
	11. งานฉลองเจ้าพ่อหลวงอุดม	จังหวัดสุรินทร์
	12. งานประเพณีท่องเที่ยวปราสาทเมืองต่ำ ตามรอยอารยธรรมขอม	จังหวัดสุรินทร์
	13. งานเทศกาลสนมเมืองดอกจานประสานใจไหว้ปู่ตา	จังหวัดสุรินทร์
	14. งานแสงสีเสียง ปราสาทมีชัย	จังหวัดสุรินทร์
	15. งานจดทะเบียนสมรสบนหลังช้าง (พิธีแต่งงานแบบชาวกูยหรือซัตเต)	จังหวัดสุรินทร์
	16. งานตรุษจีนไหว้เจ้า ไชน่าทาวน์สำโรงทาบ	จังหวัดสุรินทร์
มีนาคม	17. ฉลองวันแห่งชัยชนะของท้าวสุรนารี	จังหวัดนครราชสีมา
	18. งานประเพณีกินเข่าค่ำของดีเมืองสูงเนิน	จังหวัดนครราชสีมา
	19. งานประเพณีฉลองศาลหลักเมืองและแข่งขันตะกร้อแบบ open	จังหวัดบุรีรัมย์
	20. งานนมัสการพระเจ้าใหญ่วัดหงษ์	จังหวัดบุรีรัมย์
	21. งานปิดทองและสรงน้ำหลวงพ่อชำนิจ	จังหวัดบุรีรัมย์
	22. งานเทศกาลสนมเมืองดอกจานประสานใจไหว้ปู่ตา	จังหวัดสุรินทร์
	23. งานวันช้างไทย	จังหวัดสุรินทร์
	24. เทศกาลประเพณี “นุ่งผ้าไหม ใส่ประเกือม เรือมกันตรึม”	จังหวัดสุรินทร์
	25. ประเพณีขึ้นเขาสวาย	จังหวัดสุรินทร์
เมษายน	26. งานประเพณีสงกรานต์	จังหวัดนครราชสีมา
	27. บุญเดือนสี่ไทยคอนสาร	จังหวัดชัยภูมิ
	28. งานประเพณีสงกรานต์	จังหวัดชัยภูมิ
	29. งานประเพณีขึ้นเขาพนมรุ้ง	จังหวัดบุรีรัมย์
	30. งานประเพณีขึ้นเขากระโดง	จังหวัดบุรีรัมย์
	31. งานวันสงกรานต์ สนาม I - MOBILE STADIUM	จังหวัดบุรีรัมย์
	32. งานเครื่องเคลือบพันปี ประเพณีบ้านกรวด	จังหวัดบุรีรัมย์
	33. งานนมัสการหลวงปู่สุข	จังหวัดบุรีรัมย์
	34. งานปรางค์กู่ฤาษี	จังหวัดบุรีรัมย์

เดือน	เทศกาล	จังหวัด
พฤษภาคม	35. งานสืบสานตำนานปราสาทภูมิโปน	จังหวัดสุรินทร์
	36. งานเยี่ยมเยือนตาเมือน เดือนเมษา	จังหวัดสุรินทร์
	37. งานวันที่ระลึกพระยาสุรินทร์ภักดีศรีณรงค์จางวาง	จังหวัดสุรินทร์
	38. งานส่งเสริมการท่องเที่ยวปราสาทตาควาย	จังหวัดสุรินทร์
	39. งานสืบสานจารีตประเพณีชุมชนท้องถิ่นเพื่อบูชา ปราสาทยายเหงา	จังหวัดสุรินทร์
	40. งานประเพณีบวชนาคช้าง	จังหวัดสุรินทร์
	41. งานเอื้องกุหลาบเหลืองโคราช	จังหวัดนครราชสีมา
	42. งานวิสาขบูชา พุทธบารมี	จังหวัดนครราชสีมา
	43. บุญเดือนหกศาลเจ้าพ่อพญาแล	จังหวัดชัยภูมิ
	44. งานประเพณีบุญบั้งไฟและงานปรางค์กู่สวนแตง	จังหวัดบุรีรัมย์
	45. งานบุญบั้งไฟอำเภอแคนดง	จังหวัดบุรีรัมย์
	46. งานสืบสานประเพณีของดีโนนสุวรรณ	จังหวัดบุรีรัมย์
	47. งานประเพณีบวชนาคช้าง	จังหวัดสุรินทร์
	48. ประเพณีบุญบั้งไฟบวงสรวงเจ้าพ่อศรีนครเตาท้าวเธอ	จังหวัดสุรินทร์
	49. การส่งเสริมการท่องเที่ยว อนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมพนมดงรัก	จังหวัดสุรินทร์
มิถุนายน	50. งานประเพณีบุญบั้งไฟล้าน ตำนานพ่อขุนอุดม	จังหวัดสุรินทร์
	51. ท่องเที่ยวดอกกระเจียว	จังหวัดชัยภูมิ
	52. งานสืบสานประเพณีวิถีชีวิตคนโนนนารายณ์	จังหวัดสุรินทร์
กรกฎาคม	53. งานประเพณีแห่เทียนพรรษาโคราช	จังหวัดนครราชสีมา
	54. งานประเพณีแห่เทียนพิมาย	จังหวัดนครราชสีมา
	55. งานน้อยหน่าและของดีเมืองปากช่อง	จังหวัดนครราชสีมา
	56. ท่องเที่ยวดอกกระเจียว	จังหวัดชัยภูมิ
	57. ประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษาอำเภอเมืองฯ	จังหวัดบุรีรัมย์
	58. ประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษาอำเภอนางรอง	จังหวัดบุรีรัมย์
	59. ประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษาอำเภอประโคนชัย	จังหวัดบุรีรัมย์
	60. มหกรรมแห่เทียนพรรษาและตักบาตรบนหลังช้างจังหวัดสุรินทร์	จังหวัดสุรินทร์
สิงหาคม	61. ท่องเที่ยวดอกกระเจียว	จังหวัดชัยภูมิ
กันยายน	62. งานไต้เห็ดเขาอังคาร	จังหวัดบุรีรัมย์
	63. งานประเพณีแซนโฎนตาบุชาบรรพบุรุษ	จังหวัดสุรินทร์
ตุลาคม	64. แห่กระธูป	จังหวัดชัยภูมิ
	65. งานประเพณีสืบสานตำนานกวนข้าวทิพย์และประเพณีตักบาตรเทโวโรหณะ	จังหวัดบุรีรัมย์
	66. งานประเพณีแข่งเรือยาวชิงถ้วยพระราชทาน อำเภอท่าตูม	จังหวัดสุรินทร์
พฤศจิกายน	67. เทศกาลเที่ยวพิมาย และ แข่งขันเรือยาวประเพณีชิงถ้วยพระราชทานฯ	จังหวัดนครราชสีมา
	68. งานประเพณีลอยกระทง พระประทีปพระราชทานฯ	จังหวัดนครราชสีมา

เดือน	เทศกาล	จังหวัด
	69. งานเทศกาลอาหารย่างโคราช	จังหวัดนครราชสีมา
	70. งานเกษตรแฟร์ปากช่อง	จังหวัดนครราชสีมา
	71. ตีคลีไฟ	จังหวัดชัยภูมิ
	72. งานประเพณีแข่งเรือยาวชิงถ้วยพระราชทาน	จังหวัดบุรีรัมย์
	73. งานมหกรรมมวยไทย เทศกาลกินไก่ ไหว้เจ้าพ่อขุนศรี	จังหวัดบุรีรัมย์
	74. งานต้อนรับ เลี้ยงอาหารช้าง และการแสดงช้าง	จังหวัดสุรินทร์
	75. งานสืบสานตำนานพันปีปราสาทศีขรภูมิ	จังหวัดสุรินทร์
	76. งานประเพณีลอยกระทง	จังหวัดสุรินทร์
ธันวาคม	77. งานวันผ้าไหมและของดีเมืองปักธงชัย	จังหวัดนครราชสีมา
	78. งานปากช่องคาวบอยเฟสติวัล	จังหวัดนครราชสีมา
	79. งานปากช่องคาวบอยซิตี้	จังหวัดนครราชสีมา
	80. หนาวนี้ที่คอนสาร	จังหวัดชัยภูมิ
ธันวาคม	81. count downที่มอหินขาว	จังหวัดชัยภูมิ
	82. งานกาชาดและไหมจังหวัดบุรีรัมย์	จังหวัดบุรีรัมย์
	83. งานประกวดดนตรี "เทิดไท้คีตะราชัน"	จังหวัดบุรีรัมย์
	84. งานมหกรรมว่าวอีสาน (นอนดูดาว ชมว่าวกลางคืน)	จังหวัดบุรีรัมย์
	85. งาน หว่านวันแม่ เกี่ยววันพ่อ	จังหวัดบุรีรัมย์
	86. งานเทศกาลข้าวมะลิหอม ปลาจ่อมกุ้ง ชมทุ่งนกประโคนชัย	จังหวัดบุรีรัมย์
	87. งานสมโภชศาลเจ้าพ่อปู่อุปฮาดและเจ้าพ่ออุดมเดช	จังหวัดบุรีรัมย์
	88. งานกาชาดอำเภอลำปลายมาศ	จังหวัดบุรีรัมย์
	89. งานกาชาดอำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์	จังหวัดบุรีรัมย์
	90. งานสมโภชศาลเจ้าพ่อหลักเมืองและสิ่งศักดิ์สิทธิ์จังหวัดสุรินทร์	จังหวัดสุรินทร์
	91. งานเทศกาลข้าวใหม่หอมมะลิและงานกาชาด อำเภอชุมพลบุรี	จังหวัดสุรินทร์

ที่มา : ข้อมูลจากสำนักงานจังหวัดในกลุ่มจังหวัด

++++++++++